

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petisors 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A Szent László-Nyomda-Részvénytársaság.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

A februári rendelet visszavonása.

(dr. V.) Azt az áldatlan rendeletet, mely annyi viszálynak, annyi bajnak lón hirhedt okozójává, Csáky Albin grófnak februári rendeletét, Wlassics miniszter ünnepélyesen visszavonta.

Vissza van tehát állítva a szülőknek természetadta joga. Meg van adva a lehetőség, hogy a vegyes vallású házasságok is részesülhessenek az egyház áldásában. Nem fogják többé a bíróság elé hurcolni a papot, ha szent hivatásának és a szülők óhajának megfelelőleg megkereszteli a kisdedeket.

Mindenesetre vívmány. De ennek a vívmánynak örülni nem tudunk. A februári rendelet megbuktatása nagy árba került: az egyházpolitikai reformokba, az azokban járó politikai és társadalmi-váltságba, a felekezeti villangások kitörésébe, öt elpazarolt évbe, millió és milliányi felesleges költségbe.

Ezt a tollvonást bizony előbb is megtehették volna. A kormánypárt java része be is látta, hogy a Csáky-rendelet törvénytelen, céltalan és kivihetetlen. Belátták ezt már az első esztendőben is, — de visszavonni nem akarták. Kifogásuk az a hangzatos jelszó volt: nem engedi az állam tekintélye. Ha visszavonnák a rendeletet az állam tekintélyén csorba esnék.

Mintha lenne még valami tekintélye annak az államnak! Mintha nem lejárta volna azt egészen!

Hányszor megtörtént már, hogy ennél fontosabb rendeleteket is visszavontak?! És nem aggódott senki az állam tekintélye miatt. Tisza Kálmán miniszterelnöksége előtt történt, hogy Szent István napját miniszteri rendelettel nemzeti ünnepnek proklamálták. A debreczeni civisekben azonban felbuzdult az ősi hazafiság és tiltakoztak az ellen, hogy az első magyar király napja nemzeti ünnep legyen. És Tisza Kálmán minden skrupulus nél-

kül egyszerűen visszavonta. Nem féltette az állam tekintélyét.

Volt más mentségük is. Mikor a pap a februári rendelet ellenére megkereszteli a gyermeket és az anyakönyvi kivonatot nem teszi át az illetékes lelkészhez, — lelkiismereti kötelességét teljesíti. Ezért pedig őt megbüntetni nem lehet, nem szabad. Hogy a konfliktus kikerülhető legyen — mondották a liberális korifeusok — el kell venni a papoktól az anyakönyvvezetést, keresztül kell vinni a reformot az egész vonalon. És hogy ezt könnyebben keresztül vihessék kilátásba helyezték, sőt ünnepélyesen megígérték a februári rendelet visszavonását.

Mikor azonban a kivitelre került a sor, — szépen megfélemltek róla. E feledékenységnek oka pedig az volt, hogy a protestánsok az egyházpolitikai reformjavaslatok támogatását csak azon feltétel alatt ígérték meg, hogy a februári rendelet, illetve az 1868. LIII. törvényzikknek a gyermekek vallására vonatkozó intézkedése (12. §.) érvényben hagyassék.

Ezek a jó urak ugyan sohasem tartották meg ezt a törvényt. Magában a fővárosban néhány év alatt több, mint ezer esetben megszegték azt. Papp Gábor, a komáromi szuperintendens, a ki a denuncziálást, a kath. papok feljelentését és így az egész egyházpolitikai küzdelmet megkezdette, maga Papp Gábor több, mint harminczat «elkeresztelt.»

De ezek a nagy «törvénytisztviselők» azért elég vakmerők voltak azt követelni, hogy a katolikusok tartsák meg azt a rendeletet, amelyet ők maguk megszegtek és azt jövőben is fenntartatni kívánták. A kormány pedig készségesen engedelmessékedett nekik — mint mindig, mikor a katolikusok megalázásáról van szó. Így történt, hogy 1893-ban a felség elé csak négy javaslatot terjesztettek; — az ötödik, a gyermekek vallásáról szóló pedig egyszerűen elmaradt.

Schlauch bibornok memorandumában fel is hívta erre a felség figyelmét. A fel-

ség parancsára volt szükség, hogy megjelenjen az ötödik javaslat is, mely hatályon kívül helyezi a 68-iki törvényt, s ezzel együtt a februári rendeletet. Sőt ugyancsak a felség kívánságára kimondotta e javaslatra a kormány a junktimot is, vagyis azt, hogy ez a javaslat a polgári házasságnak és a polgári anyakönyvvezetésnek «conditio sine qua non»-ját, létfeltételét képezi.

Jellemző a liberális kormányok eljárására és az egész egyházpolitikai manőverre, hogy királyi parancsszó kényszerítette őket az adott ünnepélyes ígéret beváltására!

Igy lett eltörölve a gyászos februári rendelet, a bajok okozója. Vajjon megszűnnek-e vele a bajok is? Van-e ez országban csak egy ember is, aki ezt komolyan hinné? Igazán elmondhatjuk: «medicina peior morbo», rosszabb az orvosság a betegségnél.

Csak az vigasztal, hogy amint visszavonták a februári rendeletet, úgy el fog jönni az idő, mikor majd megszüntetik a deczemberi törvényeket és visszavonják a júliusi rendeleteket is.

A februári rendelet megszűnt; de emléke megmarad Magyarország újabbkori történetében. És ez az emlék gyászos leendő, mert a keresztény Magyarország megszűntét, a vallástalanságnak és az ezzel járó forradalomnak kezdetét fogja jelezni a késő utókornak.

A delegáció határozatainak jóváhagyása.

A hivatalos lap közli a delegáció határozatait, a következő királyi jóváhagyó záradékkal: 2925/kab. szám.

A közös ügyek tárgyalására a magyar országgyűlés és a birodalmi tanács részéről kiküldött és Általunk 1895. évi június hó 6-ra Bécsbe egybehívott bizottságoknak az osztrák-magyar monarchia közös kiadásainak és bevételeinek 1896. évi előirányzata, a Boszniában, Hercegovinában és a Lim-területen lévő parancsnokságok, csapatok és intézetek 1896. évi rendkívüli hadseregi szükséglete, továbbá az 1894. és 1895. évi póthitelek, a külügy-

miniszterium 1894. évi rendkívüli szükségletéhez engedélyezett póthitel felhasználási és elszámolási határidejének meghosszabbítása, a hadsereg 1894. évi rendkívüli szükségleténél engedélyezett egy hitelre, továbbá a hadi tengerészet 1894. évi rendkívüli szükségleténél engedélyezett két hitelre nézve a felhasználási és elszámolási határidő meghosszabbítása, végre az osztrák-magyar monarchia közös kiadásainak és bevételeinek 1893. évi zárszámadása tárgyában hozott fentebbi határozatait közös minisztériumunk előterjesztése folytán az 1867. évi XII. törvényezikk értelmében ezennel jóváhagyjuk és megerősítjük.

Kelt Bécsben, 1895. évi június hó 28-án,

(P. H.)

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Gotuchowsky, s. k.

Kállay, s. k.

Krieghammer, s. k.
lovassági tábornok.

Forrongás a Balkánon.

A macedóniai elégedetlenség úgy látszik egy balkán-háborúnak, esetleg európai háborúnak csiréit rejti magában. A bolgároknak ismét felébredt a harci dicsőség szomja: arra akarják bírni fejedelmüket, hogy folytassa Battenberg politikáját, Kelet Rumélia nem elég nekik. Macedóniában is szeretnék megvetni lábukat. Koburg Ferdinánd pedig úgy látszik nem hajlandó a kalandokra. Szerbiában már az a hír, hogy Ferdinánd fejedelem a Bulgáriát fenyegető veszedelem elől menekült külföldre. A háboru a forradalmi pártot nem képes irányában feltartóztatni, s vagy be kellene vonulni Macedóniába és azzal a bolgárok dicsőségét kielégíteni, vagy el kellene hagynia a trónt. A fejedelem a bécsi külügyi hivataltól akar tanácsot kérni, esetleg megszerezni Németország támogatását is. A hatalmak szófia képviselőinek figyelmeztetése, az orosz és angol sajtó váratlan együttes fellépése, a legkényesebb helyzetbe hozták Ferdinánd fejedelmet. — Az a vélemény, hogy a fejedelem le fog mondani Boris hercegre javára. A bolgár hadsereg egy része a Macedon határra indult. Szerbia a nisi és pirati hadosztályokat helyezi készenlétbe s azokat a napokban a határra küldi.

Ha e hír igaz, nagy dolgoknak nézünk elébe. Hová fejlődik ki a dolog? e pillanatban senki sem képes belátni. Úgy látszik a nyár sok meglepetést hoz még számunkra.

Lapszemle.

Budapest, 1895. július 10.

A **Magyar Állam** Ábránd és valóság című cikkében bizonyítja, hogy a polgári házasság nagyon hamar kihámozódik az idealizmus burkából és arra a sorsra jut, a mire a liberalizmus ábrándjai a valóságban jutottak: kiderül a szép jelszóról, hogy nincs erkölcsi tartalma.

A **Hazánk** a belügyminiszteriumot támadja meg azért, hogy a nyugalomba vonult rendőr ügyosztály vezetőjének helye még ma sincs betöltve s ennek okát a Bánffy és Perczel között felmerült differenciákban találja; pedig mikor ilyen fontos kérdéstről van szó, a személyes vitáknak, ugymond, meg kellene szünniök.

A **Magyarország** a macedon lázadásban komoly jeleket lát arra, hogy ebből a kérdésből könnyen veszedelem háramolhatik Európa békéjére.

A **Pesti Napló** »Memzeti készültség« cím alatt arról cikkeznek, hogy a millenniumra nemcsak a kiállítással nem leszünk készek, hanem annál sokkal nagyobb baj az, hogy társadalmi és politikai összhangunkat sem állíthatjuk helyre, pedig ezzel nagy kudarcot vallunk a millennium alkalmából az országba jövő külföld előtt.

A **Magyar Hírlap** azt ajánlja a belügyminiszternek, hogy anyakönyvvezetőknek csakis olyanokat nevezzen ki, kik a kvalifikáció mellett a közönség osztatlan bizalmát is bírják, mert csakis így fog lehetni kibékíteni a nagy közönséget és a papságot az új egyházpolitikai törvényekkel.

Az **Egyetértés** a kormányt ostromozza azon hallatlan esetért, hogy éppen az aratás idején mind a földművelésügyi miniszter, mind államtitkára az országtól távol, külföldi fürdőben vakációznak. Ilyenkor, midőn éppen a legtöbb dolog lenne a földművelésügyi miniszteriumban, midőn munkás lázadások üthetnek ki bármely perczben, a sertés vész még egyre tart stb., s az egész tárczát rábizzák egy az ahhoz teljességgel nem értő kultuszminiszterre.

A **Pesti Hírlap** a budapesti tudományos egyetemen előforduló visszaéléseket leplezi le és sürgeti azok megszüntetését.

A **Budapesti Hírlap** az ausztriával kötött kiegyezési szerződések újabb meghosszabbításánál felmerült nehézségekről cikkeznek.

A **Nemzeti Ujság** a Bánffy kormányt támadja azon visszaélésekért, hogy egyik miniszterium hatásköréből a másikéba átvisz ügyeket saját kénye-kedve szerint, s a törvényekkel világosan összeütközésbe jön.

A **Nemzet** annak az okait kutatja, hogy miért pályáznak annyian az anyakönyvvezetői állásokra s ezt abban találja fel, hogy mindenki igyekszik az állam szolgálatába lépni, hol poszeziója biztos s nincs a választási esélyeknek folyton kitéve.

A végrehajtási rendeletek.

II.

(Vége.)

A belügyminiszternek az állami anyakönyvvezetésre vonatkozó rendelete s illetőleg utasítása, további vagyis második részében, a születési és halotti anyakönyvek vezetéséről szóló különös határozatokat tartalmazza, s az első fejezet a születési anyakönyvvezetéséről szól:

Minden születés legkésőbb egy hét alatt, s a halva születtek vagy szülés közben elhaltak a legközelebbi hétköznapon bejelentendők.

A bejelentésre sorrend szerint kötelesek: a törvényes atya, a bába, az orvos, a születésnél jelen voltak, a kinek lakásában a születés történt, s mihelyt erre képes, az anyja.

A polgári vagy katonai közigazgatásban történt, születések bejelentése az illető előjárásnak kizárólagos köteleességét képezi.

A bejegyzésbe rendszerint csak a törvényes atyára vonatkozó adatok veendőek be, a természetes atyára vonatkozók csak az előirt esetekben.

S ha kétely van az iránt, vajjon a szülők csakugyan házasság-e, házassági anyakönyvi kivonat felmutatása kívánható.

Az anyakönyvvezetőnek feladata oda hatni, hogy a gyermeknek az állami anyakönyvbe beirt utóneve a keresztelekor nyert névvel megjegyzzék.

Oly gyermekeknél, kiknek szülei magyar állampolgárok és valamely törvényesen elismert vallásfelekezethez tartoznak, az állami születési anyakönyvbe a gyermek vallása a fennálló jogszabályoknak megfelelőleg bejegyzendő.

S a vallás megállapítására az anyakönyvvezetőnek, a legminuciózusabb utasítások adatnak.

Együttal igen részletesen szabályoztatik az ikrek, a halva születtek, a talált gyermekek,

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Örvény szélén.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Irta: Rostkowiez Arthur.

Jegyenye kies fekvésű, klimatikus gyógyhely, hová inkább nyaralni, mint fürdőzni járnak a biharmegyei és erdélyi urak.

Egy év előtt én is ott töltöttem néhány hetet, s mondhatom, hogy kellemesen. Olyan családiás kör verődött össze itt az ország különböző részeiből, hogy észre sem vettük a nyár elmúlását.

Mulatság, kirándulás, bál, meg sok másféle szórakozás kínálkozott mindennap, s mi ugyancsak kivettük a magunk részét mindegyikből.

A fürdővendégek közt volt nem egy régi ismerősöm, s a többek közt Szegszárdy József tanár fiatal nejevel.

Szegszárdy olyan tudományon szaradt, vékonypénzü emberke volt, ki meghaladta már az ötvenet, míg a felesége, egy tüzről pattant, kaczkias menyecske, félannyi tavaszt se látott.

— Hogy jutott ehhez a gyönyörű teremtéshez ez a könyvmoly? — kérdegették sokan tőlem.

— Hát elvette: ennyi az egész.

Bizony ez édes kevés volt a pletykára szomjuhozóknak. Én is csak a lapokban olvas-

tam, bár az asszonyt még leánykorában ismertem, mint az elite-bálak csillagát.

Udvaroltam is neki egy időben, udvarolgtott más is, de azért egyik sem vette el. Szép, okos és gazdag leány volt, mégis későn dobta el pártját.

A leány várt, majd megunva a hosszú várakozást, kezét nyújtotta az elsőnek, ki kérte, nem szerelemből, nem érdekből, hanem, mert tudta, hogy elérkezett a férjhezmenés ideje, s ő pedig nem akart leány maradni.

Én így gondoltam: de meglehet, hogy ők nem így gondolták.

A szép menyecskének, ki a legszellemebb társalgó volt, egy biharmegyei földesur csapta a szelet. Mindig ott settenkedett körülötte, s nem volt olyan kívánsága az asszonynak, mi teljesítve ne lett volna azonnal.

Kora reggel együtt sétáltak a fasorban, a bálakat együtt táncolták végig, míg a férj a buffetben szunyókált, s a kirándulásokon is többnyire együtt mentek, hol elől, hol hátul, illő távolban a nyugdíjas ezredessel czammogó férjtől.

Olyan tulbizalmas, baráti viszony fejlődött ki köztük, melynek vége sohasem a — barátság szokott lenni.

Egy szép júniusi reggelen meglóptuk a nap felkeltét egy óráskával, s a Sztánának nevezett kiránduló-hely felé tartottunk.

Sztána egy igazi nyaraló telep, hol a fővárosi vendégek szokták átaludni a kánikulát. Gyönyörű ut vezet odáig.

Körös-körül erdős hegyek, óriási sziklatömbökkel tarkítva, virágos völgyek pataksáin zakatoló hegyi malmok, s egy-egy erdész, vagy vadászak emelik a táj vadregényességét.

Borkuthy Lajos --- így hívták a biharmegyei földbirtokost — megint Szegszárdynál járt a menet élén.

Nagyon jól mulathattak, mert csengő kacagásuk sokszor felhangzott. A menyecske különben veszedelmesen jó kedvében volt, hogy szinte feltűnt mindenkinek. Virágot tűzött kísérelője kalapjához, majd belécsimpajkodott, mint egy kaczerkódó leány.

Én meglehetősen közel jártam hozzájuk, s így néhány, hangosabb szót akaratlanul is ellestem.

A házasságtörésről beszéltek. A férfi mindenképpen ki akart térni a tárgy elől, majd, mikor ez nem sikerült, a bűn édességét magasztalta, s a bűnt minden áron egy jó esínynek szerette volna feltüntetni, melyet a vér kíván.

--- Hát ha én megcsalnám az uramat? --- dővajkodott az asszony szilaj, jó kedvében, s parázs szemét a férfibe mélyesztette, mintha meg akarná büvölni.

— Azon nem találnék semmi különöst, sőt természetes következménynek tekinteném, mely minden, az önéhez hasonló eseteknél előáll. A férje elhaladta régen ama kort, melyben egy ily, üde, szerelemre éhező asszonykát boldogíthatna.

a törvényesítések, az örökbefogadások, a név-változtatások, s a külföldön született magyar állampolgárok mikénti bejegyzése.

S az anyakönyvvezető utasítva van, hogy a születési anyakönyv mellett milyen jegyzékeket és kimutatásokat köteles készíteni.

Továbbá a második fejezet a halotti anyakönyvvezetéséről szól:

Minden halálesetet a legközelebbi hétköznapon bejelentendő. A bejelentésre fokozatosan kötelesek: a családfő, a családtagok, a kinek lakásában a haláleset történt, s a háztulajdonos, ha a házban lakik.

A bejegyzésnél föl kell említeni az elhaltak előírt viszonyait. S azonfelül a halál okát is be kell jegyezni.

S erre és egyéb esetlegességekre nézve tüzetes utasítások adatnak.

Mindezek után a harmadik részben tárgyaltnak a véderő összeírásához szükséges, valamint a népmozgalmi statisztikai adatok szolgáltatása érdekében tett intézkedések.

Továbbá a negyedik rész a kiigazításon al a közigazgatási bizottság által követendő eljárást szabályozza.

Az ötödik rész az elveszett, vagy használhatatlanná vált anyakönyvek pótlása körüli közigazgatási eljárásról szól.

S végre a hatodik rész magában foglalja a záró határozatokat, s különösen az életbelépési határidőt.

III.

A vallás és közoktatásügyi miniszter a gyermekek vallásáról szóló törvény végrehajtására vonatkozó rendeletet bocsátott ki. S egyúttal a vallás- és közoktatásügyi miniszter, a belügyminiszterrel és az igazságügyminiszterrel közös rendeletet is adott ki, mely a gyermekek vallására vonatkozó megegyezések alakításait s anyakönyvezését, s a gyámhatóság bejegyzése mellett áttérést szabályozza.

A kultuszminiszter rendelete a Csáky-féle elkeresztelési rendeletet hatályon kívül helyezi. Tudniillik azt ekként törli el:

2. §. A gyermekek vallásáról szóló 1894. XXXII. t.-cz. tekintettel ezen törvényezikk 10. §-ának rendelkezésére és a magyar kir. miniszteriumnak 1895. évi június hó 29-ik napján 2020/m. sz. alatt kiadott rendeletére a házassági jogról szóló 1894. XXXI. törvényezikket egyidejűleg az 1895. évi október hó 1-ső napján hatályba lépven, a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a keresztelési bizonylatok kölcsönös megküldése tárgyában 1890-ik évi február hó 23-án 10.086. sz. a. kiadott rende-

lete 1895. évi október hó 1-ső napján egész terjedelmében hatályát veszti.

Kimondja a rendelet továbbá, hogy a közös bevett vagy törvényesen elismert különböző vallásfelekezetekhez tartozó házassulóknek gyermekeik vallására vonatkozó megegyezése 1894. XXXII. t. cz. 1. §. a) a kir. járásbíró, polgármester, vagy főszolgabíró előtt a házassulók által személyesen, vagy különös meghatalmazottjaik által jelentendő ki.

A megegyezésről a hivatalos közeg jegyzőkönyvet vesz fel.

A mennyiben a hivatalos közeg úgy találja, hogy a házassulók a törvény értelmében nem azon vallásfelekezethez tartoznak, a melynek híveiül magukat vallják: fel kell világosítani azokat tévedésükről és arról, hogy a kötendő megegyezés csak akkor lesz hatályos, ha az összes gyermekeknek azon vallásban való nevelésében egyeznek meg, a melyhez vagy az apa, vagy az anya törvény szerint tartozik.

A jegyzőkönyv hiteles másolata kiadandó a feleknek s megmutatandó hivatalból a polgári tisztviselőnek, a ki előtt a felek a házasságot megkötni kívánják.

A gyermekek vallására vonatkozólag megkötött megegyezés az 1894. évi XXXII. t.-cz. 3. §-a értelmében később csak az esetben változtatható meg, ha a különböző vallású felek közül valamelyik a másik házastárs vallására tér át, úgy hogy a házasság egy vallású házasságává válik.

Ha a bevett, vagy törvényesen elismert különböző vallásfelekezetekhez tartozó szülők házassága annak következtében, hogy egyik házastárs a másik házastárs vallására tér át: egy vallású házasságává válik és a házasságból született az a gyermek, a ki a 7-dik életévét már túlhaladta, de 18-ik életévét még be nem töltötte, az 1894. XXXII. t. cz. 3. és 4. §§-ai értelmében a szülőknek, most már közös vallására kíván áttérni: ez csak a gyámhatóság beleegyezése mellett történhetik meg.

Ha a gyermekek érvényes megegyezés hiányában a törvény értelmében szüleik vallását követik és a szülők valamelyike a házasság tartama alatt más vallásra tér át, az áttért szülő, ha neméhez tartozó s 7-ik életévét még be nem töltött gyermeke van, az áttérést annak tényleges megtörténte után a születési anyakönyvben leendő nyilvántartás végett az áttérést tanúsító okmány bemutatása mellett az illetékes anyakönyvvezetőnek jelentse be.

Végre a kiadott rendelethez esatolva vannak a jegyzőkönyvi minták.

NAPTÁR.

— Julius 11. —

Csütörtök, Rom. kath. I. Pius pápa vt. Prot. Placid. Gör. kel. június 29. Péter és Pál. Izr. Thamus 19.

Nap kel 4 óra 3 p., nyug. 7 óra 35 p. Hold kelte 9 óra 56 p. nyug. 8 óra 17 p., reggel 8 órakor a hold a földtávolban.

Július 11. Nagyváradi város törvényhatósági bizottságának ülése d. u. 3 órakor.

„ 13. A 48-as népkör táncmulatsága a Rhédey-kertben.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő listékben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-Iéle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiacz.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A királyné koronái.** Erzsébet királyné bártfai időzése óta az egész környéken forgalomba jöttek a királyné koronái. Közönséges, egyszerű, ötven krajczárt érő magyar vagy osztrák koronák, de nagy az ő kelendőségük, mert a királynétől valók. A magyar királyasszony ugyanis mindig hord a zsebében ezüst koronákat, s ezeket osztogatja borralvaló fejében. A napokban meglátogatta a fürdőellenőr tehenészetét, s ott a eseléség közt koronákat osztott szét, később ellátogatott a Steuer terraszára, s ott is koronákat adott a fagyaltot felszolgáló pin-czernek, kint az erdőben — ha kifilt vesz a pék-gyerektől — ismét előkerült egy-két korona. S ezeknek a koronáknak nagy most az ágiójuk. A fürdővendégek ugyanis szinte liczítálnak az olyan koronákra, a melyeket a királyasszony adott ajándékba.

* **Uj kápolna Nagyváradon.** Nogáll János püspök, ki már annyi jelét adta jótékonyágának, amelylyel Nagyvárad szegény sorsu lakossága, különösen a «Rét»-en lakók iránt viseltetik, a közel jövőben egy új nagy lelkü tettel, gyarapítja amugy is megszámlálhatlan és hervadhatlan érdemeit.

A nemesszivü püspök ugyanis a «Szent-Vincze» intézet környékén lakók számára egy új kápolnát épített, mely a «Szent-

— Csak ne oly tüzesen!
— Legyünk őszinték. Ön fiatal; legszebb éveit éli, melyekben az igazi szerelmet, mely asszonyt boldogíthat, meg kell ismernie.

— Nos?

— Vallja be, hogy erre az öreg férj nem képes. Okvetlenül kell tehát egy másiknak lenni, kiben feltalálja mindama tulajdonságokat, melyeket az öreg emberben hiába keresne.

— S mik lennének azok?

— Fiatalság kellem, forró vér, meg sok egyéb.

— S ki lenne az, kiben mindezeket feltalálnám?

— Szerénységem tiltja megnevezni.

— De hát mégis ki az?

— Nem találja ki!

— Nem én.

— No hát magam vagyok az, kiről az elébb beszéltem.

— Szentelen! szól az asszony elfordulva.

Jó ideig nem hallottam ezután beszélgetésüket; vagy nagyon halkán, vagy egyáltalán nem beszéltek. Később azonban megint közel jutottam hozzájuk, s riportterhez illő érdeklődéssel hallgatództam.

— Hogy szokták a férjeket megcsalni? — kérdezte hirtelen a menyecske hosszabb hallgatás után.

— Furksa kérdés! Én nem tudom.

— Hát még nem csalt meg egy férjet sem?

--- Nem én.

--- Hogy-hogy?

--- Nem volt rá alkalmam.

--- De hallott már ilyesmiről?

--- Nem én.

--- Barátai sohasem dicsekedtek gyöngéd kalandjaikkal?

--- Lovagias férfinem szokása a dicsekvés, különösen pedig az ilyen dolgok elbeszélése.

--- Ugy látszik, nem értett jól. Azt kérdeztem, nem tudna-e módot arra, hogy miként csaltatni meg a férjeket?

— Én bizony nem tudom. De mégis... Hogy is volt csak?... Egy novellát olvastam a multkor egyik szépirodalmi lapban, mely ilyesmiről szólt. A férj elutazott a városba és ezt az alkalmat felhasználta a szeretők egy boldog pásztorórácskára.

— No ez csakugyan jó! Az én öregem holnap meg Kolozsvárra s engem három napig egyedül hagy itt.

— Igazán?

Egy fordulóhoz értek. Egy pillanatig nem láttam őket, de hallottam valamit.

Egy csók czuppanása volt vagy egy kavics gördült le az útról?

— Irma! Borkuthy ur! hangzott e percben hátam megett Szegzárdy kétségbeesett kiáltása, mire mind a ketten ijedten álltak meg a meredély szélén.

— Hová mentek? Nem látjátok az örvényt, mely néhány lépésnnyire tátong előttetek?

Csak Szegzárdy volt sápadtabb náluk.

— Még egy lépés és veszte vagytok... No Borkuthy ur. ha észre nem veszem, neki vitte volna az én kis feleségemet az örvénynek.

A még egy perc előtt is vidáman kacagó menyecske holt-halovány arcczal nézett a földre.

Ugyan melyik örvénytől rémült meg anynyira?...

*

Másnap a férj csakugyan elutazott Kolozsvárra, de vele ment a felesége is. Mire visszatértek, Borkuthy már biharmegyei birtokán hűsölt.

Szegzárdyék az idén nem mennek nyaralni, mert úgy hallom, hogy keresztelőre késülődnek!...

Apróság.

Kézi munka. — Mi bajod, barátom, az arcod össze-vissza van karczolja.

— Nem karczolás az, csak az édes feleségemnek a kézi munkája.

Nem ért hozzá. — Ért az ön leánya a zenéhez?

— Nem; csak zongorázik.

Kényszerűségéből. — Megszokta X. tartani a szavát?

— Kénytelen vele. Senkinek sem kell.

Vincze intézet» kertjének közepén lesz. A kápolnát Rimanóczy Kálmán építész fogja felépíteni román stílusban. Az oltárképet Nogáll egyik Münchenben tartózkodó előkelő hazai művésznök által fogja megfestetni.

A kápolna hossza 17 méter, szélessége 11 méter lesz, s így 300 ember kényelmesen el fog benne térni. Oltár csak egy lesz benne felállítva, s az egész kápolna «Jézus sz. szíve» tiszteletére épül.

Nogáll püspök azonfelül a «Szent-Vincze» intézethez még egy új épület-szárnyat is épített a betegápoló apácák számára, kiknek számát legutóbb megszorították.

A kápolna építéséhez a napokban fogtak hozzá, s az őszre már készen is lesz.

Az oltár alapkövét e hó 19-én, Szent-Vincze napján, maga a jótékony püspök fogja letenni nagy egyházi ünnepségek közt.

* **Agliardi Bécsben.** Említettük annak idején, hogy a pápa követe négy heti tartózkodásra Karlsbadba utazott. Agliardi tegnap érkezett vissza Bécsbe, azonban csak néhány napig marad székhelyén, mert ugyanannyi időt fog tölteni Gasteinban.

* **Körözött káptalani irnok.** Biharvármegye egyik előkelő családjának sarja: B. B. ellen indították meg tegnap több rendbeli család és lopás miatt a nyomozást. Az elzúllott fiatal ember előkelő szülők gyermeke, s a nagyváradi káptalannál, mint gazdasági díjnok szolgált egy ideig, azután elesapták s ismét visszakönyörögte magát, de a lejtőről, visszatérni nem volt ereje s elsűjedt az erkölestelenség örvényében.

Ósi pusztán volt alkalmazva s itt folytatta bűnös könnyelműségét s az ispántól kezdve a legutolsó béresig, minden embert megesalt, vagy eltulajdonította értékesebb tárgyaikat.

A közvélemény tárgyalja egy ideig ez esetet, de az ügyesség aktái egy előkelő család elzúllott tagja bűnös könnyelműségének örökös tanúi lesznek.

Ósiben Piacsek Sándortól egy aranyórát, gyémánt fülbevalókat, Szentpéteri József és Csórsz András gazdáktól 40 frtot, Kiss Ernő káptalani erdészttől egy vadász fegyvert lopott és nagybárára e tárgyak eladásából gyűlt összegből kedden a potykában mulatott.

Hét óra felé a városligetbe ment részegen s ott egy csolnakba ülve a «bámulására» összegyűlt közönségnek egyre kiabálta, hogy ki ő s kik az ő rokoni. Aztán óráját vízbe ejtette s kapkodott utána, mi közben a csolnak felborult.

Valahogy a partra eviczkélt s vizes ruhában kószált egész este a városliget bokra között.

Tegnap reggel az ügyesség a hozzáérkezett feljelentés folytán kiadta ellene az elfogatási parancsot, de hogy az éjjel hova tűnt el, ez ideig nem tudták kinyomozni.

Tegnap délután már számtalan hír keringett róla a városban, sőt elfogatásáról is beszéltek, bár ez e sorok írásáig még nem történt meg.

* **A megyei főjegyző nem megy nyugdíjba.** Mint értesülünk, egyik helybeli lapnak ama híre, mintha Papp János, Biharvármegye derék főjegyzője nyugalmába szándékoznék vonulni, minden alapot nélkülöz. Az ilyen kaesának még a nagy forráságban sem szabadna a nyilvánosság elé lépni, mert mint a példa bizonyítja, azonnal lepuskázik.

* **József kir. herceg utazása.** József kir. herceg szerdán Kis-Jenőből kocsin érkezett Gyulára. A várost már kedden föllobogózták. A kir. herceg kérelmére a közigazgatási hatóság és polgárság szeretetét külön nem manifestálta, de mégis lényeges volt a fogadás. A kir. herceg Almásy Dénes gróf vendége volt, s még aznap el is utazott Gyuláról bányai birtokára, hova József Ágost kir. herceg és felesége már megérkezett.

* **A nagyváradi árvaház ügye.** Busch Dávid főmérnök tegnap bejelentette a tanácsnak, hogy a városi árvaház felépült s tekintve, hogy az épület teljesen száraz és lakható állapotban van, nem csak átvehető, hanem rendeltetésének is átadható volna. Az árvaházaként épült fel, hogy az lelenczházul is használható legyen. Az udvari régi épületben elaggott és munkaképtelen nagyváradai polgárok és polgárnők fognak elhelyezést nyerni. A jelentés a felügyelet gyakorlásáról, az élelmezés, felszerelés stb.-ről is tesz említést, a melyek felett természetesen a tanács fog határozni, mint adminisztratív dolgok felett. Végre-valahára tehát egy régóhajtott és humánus intézménnyel több lesz Nagyváradon.

* **Hol játszik a katonazene?** Mindenki természetesen tartja, hogy egyetlen, jó levegőjű kies fekvésű sétaterünkön a Schlauch-téren gyönyörködte a katonazene azt a közönséget, mely nem kávéházi szórakozást, port és meleg levegőt keres, hanem üdülni akar. Csak egy pár embernek nem megy a fejébe ez. Nem is igyekezünk küzdeni az ellen, a mely ellen hiábavaló a küzdelem. Csak annak kijelentésére szorítkozunk: a katonazene nem arra való, hogy a kávéházak és ezukrázdák hasznát emelje, hanem ott és akkor játszik, a hol és amikor jónak látja, s ebbe nincs beleszólása senkinek. A katonazene nem áll pártok és érdekszövetségek szolgálatában, hanem kulturális feladata van, melyet nem ad fel semmiféle lármáért.

* **Az ipartestületi betegs. pénztár nem tud számolni.** A kereskedelmi miniszter a nagyváradi ipartestületi betegsegélyző pénztár 1894. évi zárszámadását nem hagyta jóvá, mert a mérleg vagyoni oldalának főösszege 2045 frt 79 kr-ban van kitüntetve, holott a helyes összeg 3045 frt 79 kr. Ezért utasítja a hatóságot, hogy nevezett pénztárt felvilágosító jelentésre s újabb mérleg beadására hívja fel, s hagyja meg neki, miszerint jövőre a kezelési és ügyviteli költségek apasztása által kedvezőbb eredményre törekedjék.

* **A Veszprémi püspök adománya.** Hornig Károly veszprémi püspök, mint értesülünk, 200 forintot adományozott Stefanek János tapolezai tanítónak, a ki a szünidőt Svédországban, Näsben tölti a slöjd tanulmányozásával. Stefanek az államtól is kapott 300 forint segélyösszeget és a jótékony főpap ezt akarta kiegészíteni adományával.

* **Közegészségellenes szemgyógyintézet.** Említettük tegnap, hogy dr. Szabó György nagyváradi hírneves szemorvos egy intézetet állított fel, melyet a hatósági kiküldöttek kifogásoltak közegészségügyi szempontból. Tegnap a rendőrbíróság előtt tárgyalták a feljelentést s amennyiben az alaptalannak bizonyult, a rendőrbíró megszüntette a további eljárást. Rendkívül örülünk, hogy ilyen eredménnyel végződött a tárgyalás, mert mi már a hír vételekor is meg voltunk arról győződve, hogy dr. Szabó ismeri a hivatását érdeklő miniszteri utasításokat és ezek nélkül is tudja ő, hogy betegének milyen ápolására, milyen helyiségre van szükségük, hogy visszanyerjék egészségüket.

* **Ováció a főispáni párnak.** Bárányos Ervin máramarosmegyei főispán fiatal feleségével, Forgách Sarolta grófnővel megérkezett székvárosába. A város végén és a megyeház előtt diadal-

kaput emeltek, a várost és a vasuti pályaudvart fellobogózták. Mikor az ifju párt hozó vonat a pályaudvarba berobogott, nagy éljenzés hangzott fel, s zene szólott. Kutka Kálmán alispán és dr. Papp Tibor polgármester a perronon beszédet mondottak s egy fehérruhás leányka pompás bokkrétát adott át a főispánnak, aki homlokon csókolta a szép gyermeket. A kocsit, amely a fiatal párt vitte, egészen elhalmozták virágokkal. Este kilencz órakor fáklyás zene volt s az ifjusági dalos egyesület a főispán lakása előtt szerenádót adott.

* **Vesztett fejszének a nyele.** Mint értesülünk, a kereskedelmi miniszter a gazdaközönséget közérőlt, igen fontos rendeletet adott ki a napokban. A vasuti üzletvezetőséget ugyanis utasította, hogy további intézkedésig a tengeriszállításnál Biharvármegyében 30 százalék kedvezményt biztosítson a termelőknek. A miniszter ezen rendkívüli intézkedését azzal indokolta, hogy a biharvármegyei sertészárlat folytán a tenyésztlők és kereskedők állatállománya felszaporodott és így akarja némileg pótolni a veszteséget, melyet a zárlat miatt szenvednek. Erre is el lehet mondani, hogy vesztett fejszének a nyele.

* **Váltóhamisító kisasszony.** Egy esinos fiatal leány, Czende Kovács (Dekovics) Gusztó, szerelmes lett P. Imrébe, egyik ismert szintársulat baritonistájába. Mikor P. a feleségével Kolozsvárra utazott, a leány utána akart menni, de nem volt pénze az utiköltségre. Ekkor arra a gondolatra jött, hogy váltókat hamisít. Meg is tette, s a hamis váltókat egy pozsonyi banknál eszkomptálta, s az így szerzett pénzen Kolozsvárra utazott. Váltóhamisítására azonban csakhamar rájöttek és egy szép nap Szombathelyen, ahol akkor Czende Kovács Gusztó tartózkodott, elfogták. Ez április vége felé történt s a kisasszony azóta a pozsonyi fogház lakója. A vizsgálatot most fejezte be Andrassy Sándor vizsgálóbíró és a pozsonyi kir. törvényszék már néhány nap múlva fogja ellene a vádhatározatot hatszori váltóhamisítás miatt hozni. A végtárgyalás két hét múlva lesz.

* **Sikkasztó irodai gyakornok.** Ullmann Izidor nagyváradi kereskedő biztosító intézetében volt alkalmazva Eisler Elek Emil irodai gyakornok. A mindössze 18 éves fiatal ember addig-addig mulatott, míg adósságokba keveredett és fizetéséből nem tudta fedezni a könnyelmű életet nap, mint nap szaporodó kiadásait. Úgy segített magán, hogy a felek nyugtáit magához vette és a beszédett pénzeket saját céljaira fordította. Összesen 327 forintig károsította meg főnökét és elzónázott. Elfogatását táviratilag kérte tegnap az ügyesség. Hallomás szerint a nagyreményű ifju ur édesatyjához távozott volna Budapestre. Elképzelhető a kellemes meglepetés, melyben az elzúllott fiu részesítette a mit sem sejtő derék családot.

* **Vizsgálat a Bartók-szöllőben.** A nagyváradi szöllőtelep megvizsgálására kiküldött miniszteri szakértő biztos Jablonowsky József egyidejűleg megvizsgálta a Bartók Jakab szöllőjét is, de a «Gommoise bacillaire» nevezetű szöllőbetegségnek semmi tünetét nem találta s így a szöllőnek a zárlat alól való feloldása iránt a kellő lépések megtétettek.

* **Baleset a lovassági manővernél.** Berlinből írják, hogy Potsdam közelében az ulánus testőrezred gyalogsági haza folyamán nem mindennapi baleset történt. Negyven lónak ugyanis sikerült a feket elépnök, mire aztán a Charlottenburg pályaház felé száguldottak, a hol épp egy gyorsvonat haladt el. A vonat több lovat porrá zuzott, a többiek tovább futottak a vágányok mentén és végre egy közel faluban lehetett őket kézrekeríteni. Valamennyien súlyos sérüléseket szenvedtek. Utközben a megvadult lovak egy szekérnek mentek neki, de a rajta ülők sértetlenek maradtak.

* **A sertészárlat.** A földmívelési miniszter tegnap közölte az osztrák belügyminiszternek a sertésforgalom szabályozása céljából a ma-

gyarországi élő sertések is sertéshus forgalma szabályozása tárgyában kibocsájtott részletes rendeletét a törvényhatóságokkal. A rendelet szerint kereskedelmi célokból vagy a kereskedelemre alkalmas (120 kgnál kisebb súlyu) sertéseknek bevitele tilos. A beviendő sertések felrakása és elszállítása kizárólag azon vármegyék és törv. hat. városok területén és területéről szabad, melyeknek sertés forgalma a földmiv. miniszter által nem korlátoztatott. A zár alá vett területek, az illető ausztriai politikai hatóságokkal esetről-esetre távirati uton fognak közlekedni. Ezután a rendelet részletesen sorolja fel a feltételeket, valamint azon helyeket a hova a sertések bevihetők.

* **Huszár a vonat alatt.** Juhász András, magyar huszár volt a bécsi 7. huszárezredben. Nem tudni miért, nagyon megunt a huszáreléte, és ma reggel fél kilencz órakor Nussdorfnál a Ferencz József-vasút egyik vonata elé vetette magát. A vonat nem gázolt át a szerencsétlen huszáron, hanem lehajította a pályáról, úgy, hogy szétzúzott lábakkal terült el a földön. Csakhamar odaérkezett Silberslein dr., a ki a mentők segítségével azonnal amputálta a szerencsétlen ballábát.

* **Ruhaesere új idején.** Kovács Antal nagyváradai asztalossegéd megszánta Farkas József kollégáját és meghívta magához szállásra, nehogy a szabad ég alatt töltsen az éjszakát. A kollega azzal fizette meg a Kovács jószívűségét, hogy míg ő édes álmát aludta, a saját, rongyos ruháinak hátrahagyása mellett a vendégszerető házi gazda ruháiba öltözve megszökött. A hálátlan asztalossegédet körözik.

* **Jóváhagyott zárszámadás.** A nagyváradai községi iskolai alap 1894 évi zárszámadását a vallás és közoktatásügyi miniszter helyesnek találta.

* **Letartóztatott cseh-czigányok.** Sehneberger Mari és Veltz Anna csehországi cigányhölgyeket tegnap Kiss Dávid nagyváradai kereskedő feljelentésére letartóztatta a rendőrség. Ezek az asszonyok már egyizben jártak Nagyváradon és akkor is hasonló célzattal, mint az idén. A nagyobb üzletekben az 1872. évből való piezulák beváltásával kerestek maguknak alkalmat arra, hogy a körülményekhez képest lopjanak az elbűk tett aprópénzekből. Kiss Dávidot, Tóth Zsigmondot és Baumeiszter Ernőt be is csapták vagy 40 frtig, de nem tettek ellenük feljelentést. Tegnap Kiss Dávidnál megint tették tiszteletüket és az osztrák koronások darabjairól 55 krajczárt ígértek, csak engedjék azokat kiválogatni. A telefon ezuttal is kitűnőnek bizonyult és a szélhámos cseh-czigány asszonyokat letartóztatták. A vallatás során aztán az is kiderült, hogy férjeik és családjaik vándorkomédiások, akik a közeli faluban várták őket a vendégszereplésről. A vándorművészeket még tegnap bekísérték Püspökiből a rendőrséghez, honnan valószínűleg tolonczra kerülnek.

* **Megváltoztatott konzuli hatáskör.** A kereskedelmi miniszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy Horvát-Szlavonország területét, mely eddig a budapesti francia konzulatus hatáskörébe tartozott, a francia kormány a fiumei francia konzulatus hatáskörébe utalta.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskőh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskőh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fűrdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fűrdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

Hivatalos közlemények.

Pályázati hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr a m. kir. posta és táviradnál a kezelési szolgálatra alkalmazandó és a XI-ik fizetési osztályban 500 frttól 700 frtig emelkedő fizetéssel, továbbá az 1893. évi IV. törv. czikk által megállapított lakpénzzel javadalmazott p. és t. segédtsztek kiképzésére f. évi augusztus hó 1-től kezdve 6 hónapra terjedő gyakorlati tanfolyamokat nyitott, a következő p. és t. hivatatoknál:

a nagyvárad p. és t. igazgatóság kerületében: Aradon, Békés-Csabán és Nyiregyházán. E tanfolyamokra hallgatók felvétetnek:

1. első sorban az 1873. évi II. t. cz. 5. §-a értelmében kisebb hivatalnoki alkalmazásra igyolvánnyal bíró igényjogosult katonai altisztek.

2. a postamesteri vagy kiadói minőségben szolgált oly férfiak, kik a gymnázium, reál vagy polgári iskola IV. osztályát, vagy ezzel egyenrangú más iskolák megfelelő osztályait végezték.

3. Ugyanezen iskolai előképzettséggel bíró más férfi jelentkezők.

A felvételre megkivántatik továbbá, annak igazolása, hogy:

a) folyamodó 18-ik életévét betöltötte, de a 35 életévét még nem haladta meg;

b) magyar állampolgár,

c) a magyar- illetve, ha horvát-szlavonországi illetőségű: a horvát nyelvet szóban és írásban teljesen bírja;

d) fedhetlen előéletű;

e) a p. és t. szolgálatra testileg alkalmas, mely körülmény közhatósági orvosi bizonyítványon igazolandó.

A tanfolyam hallgatói a kisebb hivatalnoki állásra igazolvánnyal bíró katonai altisztek kivételével, beiratási és tandíj fejében Tíz (10) frtot kötelesek fizetni.

A tanfolyam szabályszerű befejezése és az előirt szakvizsga letétele után a hallgatók posta és távirad segédtszti állásra nyernek képesítést, illetve a p. és t. segédtsztljelöltek létszámába vétetnek fel és ezen minőségükben tanúsítandó magatartásuk és használhatóságukhoz képest nyernek segédtszti állásra kinevezést; a 4-ik pont alatt említett hallgatók azonban 18-ik életévük betöltéséig csak napi díjas minőségben alkalmazhatók.

Az ezen tanfolyamba belépni óhajtok saját kezűleg írt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal kellően felszerelt kérvényüket f. évi július hó 20-ig és pedig a már közszolgálatban állók rendes előjárásuk után a nagyvárad p. és távirad igazgatóságához nyújtsák be.

Nagyvárad, 1895. július hó 8-án.

Schöpftin.

TANÜGY.

Iskolai értesítők.

Auspitz Adolf nyilvános jellegű polgári és elemi iskolájának értesítője.

Nagyvárad egyik legjobban vezetett tanintézetének, mely már 27 év óta áll fenn, a múlt iskolai évről szóló értesítője is arról tesz tanúságot, hogy e tanintézet igen jó vezetés alatt áll. — Az intézet áll polgári leányiskolából, elemi fiú és leány iskolából és internátusból.

Az értesítő bevezető értekezése „A házi nevelés”-ről szól. Az elvégzett tananyag kimutatása figyelemreméltó tanügyi szempontból az anyag ügyes beosztása szempontjából.

A tanári kar 9 tagból áll. A tanintézetnek összesen 213 tanulója volt.

Megbukások kevés számmal fordultak elő.

IRODALOM.

— *Compte rendu du troisieme congres scientifique international des catholiques.* Ily cím alatt külön lenyomatban is megjelent Kiss János Szent István társulati elnöknek a katolikus tudósoknak Brüsszelben múlt év

szeptember havában tartott gyűlésén felolvasott latin értekezése: „Animadversiones quoad categorias.” Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

— **»Politikai Hetiszemle«.** A folyó évi július hó 7-én megjelent 27-ik számnak tartalma a következő: *Vezércikk:* A végrehajtás küszöbén. írta R. *Belföld:* A Bánffy-kormány helyzete, írta Veritas. *Külföld:* Lueger kirohánása, írta Székely Sámuel. Plener lemondása, írta Censor. *Közgazdaság:* A veszélyeztetett valutarendezés, írta Pluto. *Millemium:* A kiállítás. *Közoktatás.* Tudományos kézikönyvek. Vegyések. *Irodalom.* A magyar irodalom ismeretése Horvátországban. Vegyések. *Művészet.* Az új országház fallfestményei. Vegyések. *A hétről.* A királyné Bártfán. Vegyések.

— **»Herkó Páter«.** A folyó évi július 7-iki 27-iki szám mellé sorakozhatik a korábbiak mellé. A gazdag és változatos szöveget jobbnál jobb illusztrációk élénkítik. Az igen ügyesen szerkesztett egyetlen katolikus élcslap valóban megérdemli az olvasó közönség minél tömegesebb pártolását. Előfizetési ára igen csekély, júliustól decemberig csak 2 frt.

— **»Ügyvédek Közlönye«.** A folyó évi július hó 7-én kiadott 28-ik szám tartalma: A 60. számú döntvény indokolása, írta X. y. z. A kir. Curia legújabb döntvényei. A budapesti kir. ítélőtáblának 7. polgári határozata. Anyakönyvi felügyelők területi hatásköre. Pöresetek az új sommás eljárásban. Ürtesítés a budapesti felsőbb bíróságoknál levő ügyekről.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: *Szokimondó asszonyosság.*

Péntek: *Vasgyáros:* Hegyesy Mari és Kormos Ferike vendégfelléptével.

Szombat: *IV. László:* Hegyesy Mari vendégfellépésével.

Vasárnap: d. u. *Dobó Katicza:* este: *A madarász.*

A papa felesége.

— Énekes vigjáték 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Millaud. Fordította: Pollinusz Aurél. Zenéjét írta: Florimond Hervé. Először adták a nagyvárad szinkörben 1895. július 10-én.

A párisi „Folies caprices”-ban állandóan műsoron lévő „Femme à papa” című szellemes énekes vigjáték premierejét választotta jutalomjátékául színtársulatunk legambiciózusabb és legkiválóbb színészeinek egyike: Hunyady József.

A genialis vaudeville szerzői mind hamisítatlan párisiak. Ma már csak azt mondhatjuk, hogy voltak: — mert alig pár éve mindnyájan a »Père Lachaise« csendes lakói. Hennequin a legkitűnőbb francia vigjáték írók közé tartozott. Millaud a »Figaro« tárczairója, Hervé a »Palais Royal« színház karmestere volt, százakra menő apró fülbemászó couplet szerzője, a pajzán boulevard-közönségnek kedvence. Ez a három telivér francia állt össze, hogy egy jó vigjátékot írjanak, és irtak egyet, egy kitűnőt melyben a főszerepet a francia »Blaha Lujza« Mme Judic adta.

A darab 1885-ben került először színre a »Folies caprices«-ben óriási sikerrel. Azóta épen 10 év múlt el, de a francia színlapon még most is gyakran olvasható, hogy a »Femme à Papa« színre kerül és egész Páris rajong érte, úgy hogy mikor az előadás napján a reggeli pénztárt kinyitják, ott állnak hosszú sorban a párisiak »faire la queue«, sokszor órák hosszáig, csak hogy egy jegyhez jussanak.

A nagyvárad szinkörben ma került először színre ez a darab, mely valóságos tárháza a mulatságos szituációknak, a képtelen bohóságoknak, úgy hogy a közönség egész estén át ki nem fogyott a kacagásból és boszankodásból.

A darab meséje a következő:

Florestan de Boucanier báró (Hunyady József) nőül veszi Annát (Réthy Laura) s Compiègnebe érkezik dr. Boeline falusi lakását. Utána megy Coralie tánczosnő (Hunyadiné), Boucanier báró utolsó szerelme. Megérkezik a

»tudós tanítványa« is, a báró fia. Boucanier báró szabadulni akarna a tánczosnőtől, megkéri Cornaró herceget (Benedek) hogy a tánczosnőt vigye el a fogadóba, férjét divatos párisi ruhában meglepni akaró Anna érkezik meg eközben, akit a herceg a tánczosnőnek gondol és elviszi a fogadóba, ahol nagy vacsorát rendez a tiszteletére, itt mindnyájan össetalálkoznak, betéved a tudós is, akinek Coraliával viszonya volt. Ebből mulatságos félreértések származnak, míg végre a harmadik felvonásban kiderül, hogy a bárónő ártatlan s tulajdonképpen nem a papának, hanem a papa tévedése folytán a fiúnak a tévedése, aki egy pompás jelenet után bele is szeret s igéri hogy nemcsak az örök fiatal papa lesz a gyermekük akire gondot viselnek, hanem lesz más is.

A darab nemcsak finom elmésségekkel, hanem obscoenitásokkal is tele van. Nyílt színpadról még nyíltabban beszéltek olyan dolgokról, amelyekről ez a kuplé szól:

»Ujjé, szupé, in chambre separée...«

Igazi Cochonnériek vannak a darabban, a melyet fiatal leányoknak nem ajánlunk a megnevezésre.

Az igazgatóság ily alkalmakkor kiirhatná a színlapra, amit az orfeumokban szoknak.

MA FÉRFI-ELŐADÁS!

Az első felvonás a darab leggyengébb része, az ember azt hiszi, hogy balsiker fog jární a vigjáték nyomában. De a második felvonás annyira mulatságos, a helyzetek komikuma annyira szórakoztatja és derűltégre hangolja a nézőket, hogy a darab egy esapásra meghódítja a mulatni vágyó közönséget. A harmadik felvonás pedig megközelíti a másodikát elmésség és komikum tekintetében.

Az előadás mintaszertű volt. Az est hőse Hunyady (Boucanier báró és Aristides fia) volt, ki az atyát és fiut játszotta oly bravúrral, mely neki ma nemcsak a kitűnő színész, de az ezermester címét és jellegét is megszerezte. Az egyik szerepben a ledér vén rouét, a másikban a komoly, erényes filozoptert játszotta. A hirtelen temperamentum változtatásban ép oly sokoldalúnak mutatkozott, hogy a publicum ezt ép úgy megcsodálta, mint azt a boskói gyorsaságot, melylyel toilletet és ábrázatot tudott változtatni. Éneke finom árnyalatu és ügyes volt.

Méltó partnere volt Réthy Laura (Anna, Boucanier neje) ki a czímszerepet azzal az élénk temperamentummal játszotta, mely e ragyogó effektusokkal játszó színész nő minden alakításán keresztül vonul.

Hogy e darab tele van pikáns elmésségekkel és sok nuditással, azt talán felesleges is megjegyezni, hiszen francia espiét terméke. De Réthy annyi diskreczióval és finom humorral játszik, beszél és gesztikulál, hogy minden tulmarkáns dolognak élet tudja venni. Dalai közül különösen egy keringője tetszett, melyben gyönyörű koloraturája teljes mértékben érvényesült, nagyobb tetszést aratott katonai dalalásai dala is.

Dr. Bodin szerepét Balassa adta. Ez a Bodin egy félkegyelmű tudós, aki a bogarak, lepkék és madarak iránt rajong, de a jó madarak sem hagyják teljesen hidegen. A második felvonásban szerepét figyelemreméltó komikai vénával játszotta, mi felett a közönség tetszésének zajos kacajjal és folytonos élénk derűltégével adott elismerést. Szerepe telve van trivialitásokkal, néha nagyon is messze menőkkel, de alakítása és humora ezeket a kellő határok közé tudta szorítani legtöbbször.

Hunyady né Coralie tánczos nő szerepét eleganciával játszotta, Benedek pedig sikkes és elegáns Sábai herceg volt.

A mellékszerepek is jó kezekben voltak, az egész előadás gondosan és kerekdeden ment. A kiállítás ügyes, különösen a félbolond természetű tudós szobája, az ő kitömött tigriseivel és madaraival.

Kormos Ferike első fellépte.

(m.) A nyomdai tévedésnek tegnap áldozatul esett Kormos Ferike, a kiről megirtuk, hogy pénteken a »Vasgyáros« első és második felvonása között iskolázott szép hangjával énekelni fog egy keringőt a »Venzánót«, a mely-

ben bemutatja magát a váradi közönségnek s egyszersmint először lép a világot jelentő deszkákra ez alkalommal.

A kik e hirt olvasták, rögtön tisztába voltak a felül, hogy Bianchi Biancha legkedvesebb és leghetesegebb tanítványáról Kormos Ferikéről van szó, a kit Németország nagy színpadjai is csalogattak, de a ki megmaradt magyar színésznek és méltó helyett foglal el az opera házban, a hova az intendáns, felismerve a nagyjövőjű énekesnő kiváló tehetséget, szerződtette a milleniumra s addig is egy évi próba szereplésre küldte ki vidékre, hogy hangja megizmosodjék s tehetsége fejlődjék.

A pénteki előadáson a jelen egyik legszebb és legnagyobb művésznőjét K. Hegyesy Mari asszonyt, s a jövő énekesnőjét Kormos Ferikét fogjuk látni.

REGENY-CSARNOK.

K és ő n.

Robinson F. W. után: M. J. 23
(Folytatás.)

— Eszünkben sem lett volna önt megzavarni, ha lenne önnel fontos beszélni valónk, szílt nyíltan az öreg Carrington s Bennelegyütt belépett a szobába.

— Foglaljanak helyet s pihenjék ki egy kissé magukat, szílt Dudley lekötőlezőleg. Sejtette, hogy a válság elérkezett, de össze akarta szedni magát, hogy készen legyen a támadásra.

— Nem sok vesztegetni való időm van s önt sem szeretném sokáig háborgatni, kezdé Carrington. Egyszóval, uram, nyugtalan vagyok aggodom, de önnek egy szava bizonyára elég lesz, hogy minden a rendes kerékvágásba jöjjön, feltéve, hogy még nem késő. Ben ugyan azt hiszi, hogy öntől nem várhatok megnyugtatót.

— S bizonyos vagyok felőle, hogy igazam van, vágott ez komoran a beszédbe. Tudom nagyon jól, minő terveket szőnek az ily »uracok«, midőn oly leánynak ismeretségét keresik, minő Sef, Ösmerem én ennek a végét — nem vagyok én vak!

Dudley mély lélegzetet vett s azután Sef atyjához fordult:

— Nem mondaná meg, uram, mi történt?

— Öszintén szólva, Sefet kívül tették az ajtón.

— Elvesztette volna állását? kiáltott fel ijedten Dudley.

— És pedig ön miatt, uram! folytatá Carrington keserűen.

— Meg nem foghatom, hogy jövök én —

— Oh, azt minnjárt meg fogja ön hallani, A divatárusboltban reájöttek, hogy leányom egy urral — ez ön — ismeretséget kötött, hogy ez az ur öt mindenféle élvezetekbe vitte bele, hogy leányom a késő éji órákban jött haza — mit nekem is be kell ismernem, mert sohasem fekszem le, míg Sef haza nem jön, — s munkaadói szemébe mondták, hogy — verje meg őket az Isten, mit gondol uram, mit mondtak leányomnak? tört ki vadul a haragvó apa.

— Nem szükség azt önnek ismételnie, szakítá őt félbe Dudley. — el tudom képzelni, mit mondhatnak az igaztalan emberek egy tehetetlen nőről. De hogy tévednek, erre becsületszavamat adom önnek!

— Erre nincs szükségem, szílt Carrington élénken rázva fejét. Senki se mondja azt nekem, hogy leányom becsületes. Tudom én magam is, hogy egész Londonban nincs nő, aki ártatlanabb legyen mint Sef. Nem is e körül fordul meg a dolog. Hanem Sef, sértve érezvén magát, midőn munkaadói határozottan értésére adták, hogy nem szükséges többé fölmennie, azonnal eltávozott az üzletből.

— Sajnálom, hogy ugy elsiette a dolgot, jegyzé meg Dudley szárazon.

— Midőn hazajött, mi is beszélünk egymással a dologról, mert elképzelheti ön, hogy a történetek bántottak. Hevesebb voltam vele szemben, mint tulajdonképen akartam; ekkor leányom felugrott, mint a vadmacska és meg-

vallott nekem mindent: ki és micsoda az ő barátja, hol lakik, mióta ismeri őt s menyire szereti — — —

— S hogy nőül akarja venni, tevő hozzá Ben gúnyosan.

Carrington visszadült székébe, két karjával átfogta térdeit s egy ideig kihívólag tekintett a fiatal emberre. Midőn pedig ez tovább is néma maradt, folytatá:

— Ma reggel megmondtam Sefnek, hogy felkeresem önt s nyíltan, mint férfiakhoz illik, fogok beszélni önnel.

— S mit szílt ő ehhez? kérdé halkán Dudley.

— Azt, hogy ám tegyem meg, ő teljesen megbizik önben. Ha meg kell vallanom az igazat, hozzátehetem, hogy ő is elakart kísérni ide, de ezt nem engedtem meg, mert azt hittem, legjobb lesz, ha magunk között végezzük el ezt a dolgot.

— Igen . . . nem, szílt Dudley határozatlanul.

Szerettem volna, hogy ő is itt legyen.

— Miért?

— Bizonyára jobban felvilágosíthattam volna az egész történetet, — volt a vontatott válasz.

— Nos, mit mondtam önnek? Mormolá Ben. — Hát most sem látja ön, Carrington ur, hová vezet ez az egész dolog? Nem átláttam én mindjárt a szítán?

— Miért elegendik ön az én ügyeimbe? rivalt reá Dudley haraggal.

— Miért? Ej, jó uram, hát csak azért, mert ha ön nem forgatja ki a szegény Sef fejét s ha ön nem lépett volna kettőnk közé, ugy Sef most az én nőm lenne! Én megkeritem volna kezét, mert mindig becsületesen gondoltam reá! kiáltott Ben daczosan.

— Hallgass, Ben! parancsolá Carrington, s hagyj engem beszélni . . . Végezzünk tehát Grey ur. Mit gondoljak tehát ez egész szerencsétlen történetről?

Talán azt, hogy leányom nem elég jó már önnek — vagy nem is volt az soha? Hogy ön elforgatta fejét anélkül, hogy bármi komoly szándéka lett volna? Hogy csak egy érdekes kalandra akart szert tenni, midőn gyermekekemet tévutra vezette, saját körétől elidegenítette és szerelmi esküvésekkel elbolondította? Hogy ha tehette volna romlásba döntötte volna őt csak azért, hogy a clubban eldicsékedhesék barátainak azzal, mily ellenállhatatlanön az asszonyokkal szemben?

Talán le akarta ön szakítani a virágot, hogy azután ismét eldobja? Beszéljen hát, nyomorult!

Gréy Dudley összerázkodott a haragos atya kemény szavai alatt s a szégyen pírja lepte el arcát azon nyomorult szerep miatt, melyet ez egész dologban játszott. Meg kellett vallania, hogy Carringtonnak, kinek leánya jó hirneve szíven feküdt, igaza van, midőn őt ily szigoruan megítéli s minden mentegetődzést hitetlenül visszautasít. Mentegetődzés! Hát lehetett öneki mentenie magát? És mégis tett egy gyöngé kísérletet:

— Carrington ur, ön igaztalan velem szemben s rosszabb színbén tünteti fel a dolgot, mint a milyen. Én soha sem akartam leánya boldogságának útjába állani, vagy őt megsérteni. Csak esztelenül jártam el. Az ön leányában egy igen-igen kedves barátnőre akadtam, kit mindig nagyabecsültem és tiszteltem; s inkább meghaltam volna, minthogy felőle roszat beszélni engedjek.

— Már pedig roszat beszélnek felőle. Az üzletben levő fiatal munkásnők, kik között pedig egy sincs oly derék leány, mint Sef, egy ép helyet sem hagytak rajta s bemocsokták nevét. Nemsokára utcánkba jön el a híres mindenki órála fog beszélni. Es mindezt ön okozta. Nos, tegye hát ön jóvá hibáját, ha igazán gavallér ember.

— De hát mit tegyek?

— Azt, amit Sef mondott, amit ön ígért neki s amiben ő mindeddig bizott, felelt Carrington szigoruan. Vegye el őt.

— Azonnal megtenném, ha módomban állana; sajnos, ez az eset már ki van zárva, felelt Dudley.

— Azt akarja ön ezzel mondani, hogy már nő?

— Nem; még nem vagyok nős, de jegyem van... Én... én irni fogok leányának, mindent el fogok neki mondani és ő meg fog engem érteni, meg fog bocsátani. Kérem önt, uram, mindenre a világon, hagyjon most magamra, könyörgött Dudley magánkívül a felindulástól, — hát nem látja ön, mennyit szenvedek?

— Eh, arra nem sokat adok! szólt Carrington megvetőleg legyintve kezével. — Ön nem tisztességes ember, ki, ha csak öntől függött volna, gyalázatba döntötte volna gyermekemet!

— Lelkem üdvére esküszöm önnek, hogy téved.

— És én lelkemre mondom, hogy megtette volna! kiáltott Carrington.

— De ily szerelmeskedéseket nem űzhet az ember tetszése szerint. Ön Sefet a legnagyobb mélységbe taszította volna. Hisz így tesznek mind az önhöz hasonló ördögök, kik a nagyváros utcáin barangolva kihasználják a szegény leányok ártatlanságát és tudatlanságát s azután gyalázatot hoznak rájuk. Ön nagyon világos feleletet adott nekem, uram!

— Még nem. Rögton irok Sefnek.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A Margitsziget megvétele.

Budapest, július 10. (Saját tud. táv.) A Margitsziget eladásáról forgalomba jött híreket megczafolják. Annyi tény, hogy József főherceg több igen előnyös ajánlatot kapott a sziget megvételére nézve, de eddig nem határozott.

Kossuth és Ugron.

Budapest, jul. 10. (Saját tud. táv.) Érdekes politikai esemény készül Szegzárdon, hol a függetlenségi és 48-as párt szervezkedő közgyűlést tart. A tolnamegyei függetlenségi párt elítéli Eötvösök intrikáit s rajta van a párt egyesítése. Ebből az okból a szervező közgyűlésre meghívták Kossuthot és Ugron Gábort. Kossuth megígérte elmenetelét, valószínű, hogy Ugron Gábor sem utasítja vissza a meghívást.

A bratkovezei huszárok.

Budapest, jul. (Saját tud. távirata) Przemslből táviratozzák, hogy a Diószeghyügyben letartóztatott huszárok ellen megindított haditörvényszéki vizsgálatot ez idő szerint azon följebbvalók ellen folytatják, kiknek szolgálati állásukból kifolyólag kötelességük lett volna a kellő felügyeletet gyakorolni. A följebbvalók mentsége oda irányul, hogy Diószeghy őrmester kegyetlenkedése nem számítható be, mert az elmezavart állapotának volt kifolyása.

A macedón lázadói.

Konstantinápoly, jul. 10. (Saját tud. táv.) A porta azzal a kivánsággal fordult bolgár kormányhoz, hogy a török-bolgár határt szigoruan zárják el, minthogy Cresna-Tenitzénél újabb bandák tűntek fel. A bolgár kormány megnyugtatóan válaszolt. Mindennek daczára a porta még egyszer azzal a kéréssel szándékozik a hatalmakhoz fordulni, hogy a bolgár kor-

mányt kötelességeire intsék. Egyidejűleg hírlik, hogy Franciaország ez újabb lépésekhez csatlakozni fogna. — A legutóbbi minisztertanács a macedóniai bolgár püspökségek betöltésének kérdésével foglalkozott, annélkül, azonban, hogy határozatot hozott volna. A nagyvezir részben engedni akarna ugyan, de ő török körökben ellenzésre talál. Ha a nagyvezir álláspontja érvényre jut, ugy a helyzet, amely katonailag ugy is feltétlenül biztos, politikai tekintetben is nyugodtabb lesz. Ferdinánd fejedelemnek Szófiából való elutazását jó jelnek tekintik.

A czilli-i tételt elfogadták.

Bécs, július 10. (Saját tud. távirata.) A képviselőház mai ülésén szörnyűködve közepette tárgyalták a czilli-i tételt. Kurz az ifju csehek részéről megszavazza a tételt.

Haltenegger stájer képviselő beszéde keltette fel a vihart. Kaltenecker szerint a német baloldalnak nem volna szabad a czilli-i gimnáziumot elleneznie, mert két minisztere is megszavazta a minisztertanácsban. (Közbekiáltások: Azért buktak meg!) Ő éppen azért, mert német, szavazza meg a czilli-i tételt.

Kaltenecker nyilatkozata óriási lármát és iszonyu izgatottságot keltett. A német baloldal és a nemzeti párt hevesen kiáltozott közbe. Felkiáltások hallatszanak: Áruló! Gazember! Különösen Steinwender, Bendl, Dwetz és más német nemzeti képviselők dühöngenek a szó szoros értelmében.

Hoffmann von Wellenhof gráci képviselő a német baloldaltól szégyenli, hogy köztük akadt áruló. (Felkiáltások: Judás!) Kérdi, mit csinálnának az ifju csehek, ha közülök támadna áruló? (Felkiáltások a baloldalon: Kidobnók.) Beszédét e szavakkal fejezi be:

— Az árulást szeretik, de az árulót megvetik. Viharos taps a németek és azjos ellenmondás a csehek padjain.

Rittner dr., a kultuszminiszterium vezetője kijelenti, hogy pedagógiai okokból van a cilli gimnáziumra szükség.

A vita további folyamán Wumbrandt gróf kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy valótlanok azok a híresztelések, mintha ő és Plener a minisztertanácsban megszavazták volna a czilli-i tételt.

Az előadó zárszavai után megtörtént a névszerinti szavazás.

Kathrein alelnök kihirdeti az eredményt, mely szerint

a tétel elfogadása mellett szavaztak **173-an,**

a tétel elfogadása ellen szavaztak **143-an,**

ugy hogy a cilli-i szlovén gimnázium felállítását **30 szótöbbséggel megszavazták.**

Közgazdaság.

Az alföldi szociálizmus.

Évek óta forrong az alföld munkás népe. Mindenki tudja jól; tavaly egy miniszter is felkereste inkognitóban a mozgalmak középpontját, Hódmező-Vásárhelyt. De az illetékes körök nem tesznek semmit a baj enyhítésére. Azt gondolják, elég elküldeni a katonaságot, elvégzik azok. El most még, de mi lesz később? arra nem gondolnak. Végre hallunk okosabb szót is.

Hódmezővásárhely város törvényhatósága nem rég bizottságot küldött ki, hogy dolgozzon ki javaslatot arra nézve, hogy miféle intézkedésekkel lehetne elejét venni a szociálizmus terjedésének. A bizottság már elkészült munkájával s jelentésében a következőket javasolja:

1. A népámitó lapok betiltására vonatkozólag törvényesen intézkedjenek.
 2. A vidéki vállalkozók által felfogadni szokott munkásokkal az alku és a szerződés megkötése történjék a rendőrség előtt.
 3. A robotot föltétlenül eltöröljék.
 4. Ötszáz forintot meg nem haladó hagyatékok után kincstári illetéket ne szedjenek.
 5. Azok a mezei munkások, a kik alkalomszerűleg foglalkoznak fuvarozással, kereseti adóval ne rovasanak meg.
 6. A hadmentességi díj helyesebb arányokban állapítsák meg.
 7. Mondassék ki, hogy a II-od osztályú személyes kereseti adóval csak azok a munkások terhelhetők meg, a kiknek egyenes adója a két forintot meghaladja.
 8. A pénzintézetek megkeresendők, hogy a kisebb kölcsönökre nézve ne állapítsanak meg magasabb kamatlábat, mint a milyen a nagyobb kölcsönöknél szokásos.
 9. A jó erkölcsű cselédek jutalmazandók.
 10. A törke-kamatadó 10 százalékról 5 százalékra szállíttassék le és be nem táblázott adóságokra is vettessék ki.
 11. A hagyatékok abban az esetben is leltározandók, ha az örökösök nagykorúak.
 12. A kataszteri munkák helyesebb módon oldassanak meg.
 13. Vasuti nagyobb szállításoknak kedvezményeket ne adjanak.
 14. Az ártéri költségek igazságosabb alapon rovasanak ki.
 15. Rendszeresítsék az állami kényszerbiztosítást.
- Ezek a törvényhatóságokhoz benyújtott javaslatnak főbb pontjai, melyeknek pusztán felsorolása is mutatja, hogy a létező bajoknak és elégtelenségnek mélyreható okai vannak.

Tenyészállat-kiállítás. Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási és állattenyésztési szakosztálya f. é. augusztus hó 30-án és 31-én továbbá szeptember 1-én Kolozsvárt tenyészállat-kiállítást rendez használati lóvásárral és díjazással összekötve.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. július 9.

Budapest, július 9. I. Készáruüzlet. Buzát ma élénken kínáltak, — a vételkedv fokozódott volt és szilárd irányzat mellett 40.000 q. hazai búzát 5—10 és fél árengedménnyel vásároltak.

Idegen búzában nem volt forgalom. Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.50—5.60 frton Budapesten. Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli. Arpa irányzata és ára változatlan. Zab irányzata csöndes. 5 krral oleosabb.

II. Határidőüzlet. Amerika tegnap 3 centtel oleosabb áremelkedést jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodása folytán az árak 7—10 krral visszaestek.

Előfordult kötések: buza őszre 6.55—6.63 frt, rozs őszre 5.64—5.74 frt, tengeri július—augusztusra 5.94—6.03 forint, tengeri augusztus—szeptemberre 6.06—6.15 frt, zab őszre 5.67—5.72 frt, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 9.70—9.80 forint.

Zárlatkor maradt: buza őszre 6.73—6.74 forint, rozs őszre 5.64—5.65 frton, tengeri júliusra—aug-ra 6.01—6.02 frton, tengeri augusztus—szeptemberre 6.11—6.13 frton, zab őszre 5.75—5.76 frton, káposzta-repcze augusztusra—szeptemberre 9.50—9.60 forint.

Mai hivatalos jegyzék effektív árakban.

		B u z a					
F A J	Minős. súly hektol.	100 kgr. ára		Minős. súly hektol.	100 kgr. ára		
		frttól	frtíg		frttól	frtíg	
Bánsági — — uj.	78	6.85	6.90	79	6.90	6.95	
„ — — uj.	80	6.95	7.—	81	7.—	7.05	
„ — — uj.	82	7.05	7.10	—	—	—	
Tiszavidéki — — uj.	78	6.90	6.95	79	6.95	7.—	
„ — — uj.	80	7.—	7.05	81	7.05	7.10	
„ — — uj.	82	7.10	7.15	—	—	—	
Pestvidéki — — uj.	78	6.85	6.90	79	6.30	6.95	
„ — — uj.	80	6.95	7.—	81	7.—	7.05	
„ — — uj.	82	7.05	7.10	—	—	—	
Fejérmegyei — — uj.	78	6.85	6.90	79	6.90	6.95	
„ — — uj.	80	6.95	7.—	81	7.—	7.05	
„ — — uj.	82	7.05	7.10	—	—	—	
Bácskai — — uj.	78	6.95	7.—	79	7.—	7.05	
„ — — uj.	80	7.05	7.10	81	7.10	7.15	
„ — — uj.	82	7.15	7.20	—	—	—	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. július 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	123.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	100.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	125.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	103.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	123.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.75
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.75
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	146.50
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	124.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	—	1080.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	491.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	400.80
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	—	—	—	440.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	960.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	59.30
London vista	—	—	—	—	121.15
Paris vista	—	—	—	—	48.10
20 márkás arany	—	—	—	—	11.86

SZINKÖR NAGYVÁRADON

Nagy bérlét szünet IV. Kis bérlétszünet.
Páros. Páros.
Csütörtökön, 1895. július hó 11-kén
hatodszor.

Szókimondó asszonyság.

(Madame Sans-Gêne).

Színmű 1 előjáték és 3 felvonásban. Irta: Sardou Viktor. Fáy J. Béla és Makó Lajos.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 órakor.

Holnap pénteken, július hó 12-én bérlétfolyamban.
Kaffkáné-Hegyessi Mari urnő a nemzeti színház tagja vendégfellépésével:

A vasgyáros

Francia színmű.

Magyarország sok százra menő ásványvizei között

a „Gieshübl“ viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS“

rendkívül szénsavdus és páratlanul tiszta égvényes savanyúvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képzelni sem lehet.

Legújabb vegyelemzés: a bodoki „Matild-forrás“ vize a legtisztább és legértékesebb égvényes savanyúvízünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbónát- szénsavtartalma jóval nagyobb, mint a hasonló természetű (gieshübl, radéini, preblai, bilini kron-dorfi, luh Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad- és félig kötött szénsavtartalmának s kitűnő kezelésének tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyó-

gyító czélokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része

Budapest, 1895. ápril 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

„ a bodoki Matild viz kitűnő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurut ugyancsak javulnak mellette. Vérkeringési zavaroknál, epe-, vese- és scrofulosus bajoknál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Étrendi italul és járványos időben icóvíz helyett használva, megbecsülhetlen.“

Bőrral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a „Matild“ viz igazán pompás ital.

Árjegyzék és a víz leírása szívesen küldetik.

Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

Nagyváradon főraktár Wurst József fűszer- és csemege kereskedése: kapható továbbá minden ásványvíz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hazaftias tisztelettel 175 3—0

György József, forrás kezelője.

(Háromszékmegye) Bodok (Háromszékmegye.)

Kiadó lakások.

Az Apáczá-utca 3-ik számú bérházban
(ahol a TISZANTUL szerkesztősége és kiadó-hivatala van)

nagyobb és kisebb lakások

folyó évi augusztus hó 1-ére

180 2—0

kiadók.

Értekezhetni Dr. SCHWEIGER EDE

ügyvédnél Apáczá-utca 383—18. szám.

Lapunk számára hirdetések felvételnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
FONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVÁLLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSEK KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

(160) 5—0

EGYHÁZI NYOMTATVÁNYOK

* * * * * nagy raktára. * * * * *

Tanulók a nyomdában felvételnek.